

JĒDZIENA “JAUNIETIS” IEVIEŠANA KRIMINĀLPROCESA LIKUMĀ: NEPIECIEŠAMĪBA UN ĪPATNĪBAS¹

INTRODUCTION OF THE TERM “YOUNG PERSON” IN THE CRIMINAL PROCEDURE LAW: NECESSITY AND PECULIARITIES

Eliza Elza Šmite, Bc. iur.

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes studente

Summary

At the beginning of the article, consideration was given to the need to introduce the term “young person” into the Criminal Procedure Law, referring to persons aged eighteen to twenty-one years. The following section of the article provides a discussion of the need to extend several of the peculiarities contained in the Criminal Procedure Law, which apply to minors who have rights of defence, to “young persons”. It is concluded that the need to preserve the peculiarities of minors for persons under twenty-one years of age arises, because the emotional and physical development of persons, understanding of the criminal procedure and the seriousness of the offence committed are different.

Atslēgvārdi: kriminālprocess, jēdziens “jaunietis”, izmeklēšanas darbības, procesuālie piespiedu līdzekļi

Keywords: criminal proceedings, term “young person”, investigative actions, procedural coercive measures

Ievads

Personas Latvijā ir tiesīgas pieņemt patstāvīgi lēmumus un pārstāvēt sevi personīgajās un tiesiskajās attiecībās jau kopš 18 gadu sasniegšanas. Kriminālprocesa likumā² (turpmāk – KPL) ir iekļautas dažādas īpatnības nepilngadīgajiem, lai saglabātu viņu labklājības stāvokli un iespējas attīstīties maksimāli labākā vidē gan kriminālprocesa laikā, gan pēc tā. Šā paša iemesla dēļ būtu nepieciešams apsvērt, vai un kā dažādas nepilngadīgo īpatnības piemērot arī personām, kuras jau ir sasniegušas 18 gadu vecumu.

Apskatot dažādus avotus par cilvēku attīstību un psiholoģiju, var secināt, ka cilvēka attīstība nebeidzas ar 18 gadu sasniegšanu. Savukārt, izpētot starptautiskos

¹ Raksts tapis, pamatojoties uz bakalaura darbu profesores Dr. iur. Kristīnes Stradas-Rozenbergas vadībā.

² Kriminālprocesa likums: LV likums. Pieņemts 21.04.2005. [22.04.2024. red.].

normatīvos aktus, redzam, ka pastāv dažādi ieteikumi, kā vairākas nepilngadīgo īpatnības saglabāt arī personām līdz 21 gada vecumam. Šo iemeslu dēļ raksta autore iesaka iekļaut KPL jaunu jēdzienu – “jaunietis”, kas tiktu attiecināts uz personām vecumā no 18 līdz 21 gadam. Šajā rakstā tiks apskatītas tikai tās nepilngadīgo personu, kurām tiesības uz aizstāvību, īpatnības, kuras būtu nepieciešams saglabāt arī jauniešiem.

1. Jēdziena “jaunietis” ieviešanas nepieciešamība Kriminālprocesa likumā

Nepilngadīgajiem tiek piemērotas īpatnības kriminālprocesā, lai netiktu kaitēts viņu fiziskajam un emocionālajam stāvoklim, lai viņi labāk reintegrētos sabiedrībā pēc kriminālprocesa izbeigšanas vai soda izciešanas, kopumā – lai tiktu ievērota viņu labklājība. Ne vienmēr personas, kuras ir sasniegušas 18 gadu vecumu, ir spējīgas izprast kriminālprocesa gaitu un labāko veidu, kā īstenot pilnīgi savas procesuālās tiesības, līdz ar to ir saskatāma nepieciešamība vairākas nepilngadīgo, kurām tiesības uz aizstāvību, īpatnības saglabāt arī personām pēc pilngadības sasniegšanas.

Ir svarīgi izprast personas attīstību un iemeslus, kādēļ īpatnības, kuras piemīt nepilngadīgajiem, būtu nepieciešams piešķirt arī personām līdz 21 gada vecumam. No Gunas Svences grāmatas “Pieaugušo psiholoģija” var secināt, ka persona nesaņiedz pieaugušā vecumu ar 18 gadu sasniegšanu. Viņa agrīno pieaugušo vecumu ir noteikusi no 22 līdz 28 gadiem, kas nozīmē, ka persona pieaugušas personas vecumu ir sasniegusi nevis 18 gadu, bet gan 21 gada vecumā.³ Dr. *Sandra Aamodt* intervijā “National Public Radio” atzīst, ka, pamatojoties uz smadzeņu darbības attīstības izpēti, cilvēki pilnu smadzeņu briedumu, kas paredzēts tieši lēmumu pieņemšanai, sasniedz tikai 25 gadu vecumā vai pat vēlāk, nevis 18 gadu vecumā.⁴ Personas attīstība kriminālprocesa ietvaros var tikt traucēta, tāpēc, iespējams, vairākas īpatnības, kuras ir piešķirtas nepilngadīgajiem kriminālprocesā, būtu jāpiešķir arī personām līdz 21 gada vecumam.

Tā kā šajā rakstā autore apskatīs vairākas kriminālprocesa īpatnības nepilngadīgajiem, kuras būtu nepieciešams piemērot arī personām līdz 21 gada vecumam, ir jāapskata iespējamība izveidot jaunu statusu personām vecumā no 18 līdz 21 gada vecumam, ja personai ir tiesības uz aizstāvību. Raksta autore piedāvā šādu statusa nosaukumu – “jaunietis”. Pamatojoties uz Jaunatnes likumu⁵, jaunietis ir vecumā no 13 līdz 25 gadu vecumam. Iespējams, šāda termina izvēle varētu radīt apjukumu, jo raksta autore piedāvā konkrētas īpatnības saglabāt personām līdz 21 gada vecumam, nevis līdz 25 gadu vecumam, bet to ir iespējams labot, nosakot konkrētu jaunieša vecumu KPL ietvaros. Raksta autore arī apzinās, ka jēdziens “jaunietis” ietver arī nepilngadīgas personas un arī personas līdz 25 gadu vecumam, tāpēc ir ieteicams noteikt jaunieša vecuma minimumu KPL, kas būtu 18 gadi, un maksimumu, kas būtu 21 gads. Pamatojoties uz autores ieviesto statusu “jaunietis”, turpmāk rakstā šis jēdziens tiks attiecināts uz personām vecumā no 18 līdz 21 gada vecumam.

³ Svence G. Pieaugušo psiholoģija. Rīga: RaKa, 2003, 11. lpp.

⁴ Sandra Aamodt. Brain Maturity Extends Well Beyond Teen Years. Pieejams: <https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=141164708> [aplūkots: 05.04.2023.].

⁵ Jaunatnes likums: LV likums. Pieņemts 08.05.2008. [09.05.2023. red.].

Mūsdienās ikvienai valstij ļoti svarīgs ir arī starptautiskais regulējums. ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijas Nr. 40/33 2.2 punkts nosaka, kā ir jāizprot jēdzieni “nepilngadīgais” un “nepilngadīgā nodarījums”. Jēdziens “nepilngadīgais” ir skaidrots kā bērns vai jauniets, pret kuru ir jāizturas citādāk nekā pret pilngadīgu personu, ja ir izdarīts nodarījums, kurš ir uzskatāms par pārkāpumu attiecīgajā tiesību sistēmā. Savukārt nepilngadīgā nodarījums ir apgalvojums, ka bērns vai jauniets ir izdarījis nodarījumu vai par kuru ir konstatēts, ka ir ticis izdarīts nodarījums. Jāņem vērā, ka par bērnu vai jaunieta tiek uzskatītas personas no septiņu līdz astoņpadsmit gadu vecumam vai pat vecākas.⁶ Tā kā rezolūcijā ir norāde, ka par jaunieta ir uzskatāmas arī personas, kuras ir vecākas par 18 gadiem, tad, iespējams, likumdevējam būtu vērts apsvērt ideju par atšķirīgu attieksmi pret personām vecumā no 18 līdz 21 gadam konkrētās situācijās, ņemot vērā personas attieksmi pret attiecīgo nodarījumu, par kuru tā tiek apsūdzēta.

Saistībā ar nepilngadīgās personas pilngadības sasniegšanu ir svarīgi apskatīt Eiropas Savienības (turpmāk – ES) direktīvu 2016/800, kuras 12. apsvērumā ir teikts: “Ja brīdī, kad persona kļūst par aizdomās turēto vai apsūdzēto kriminālprocesā, minētā persona ir sasniegusi 18 gadu vecumu, taču noziedzīgs nodarījums tika veikts, kad šī persona bija bērns, dalībvalstis tiek mudinātas piemērot šajā direktīvā paredzētās procesuālās garantijas līdz brīdim, kad minētā persona sasniedz 21 gada vecumu, vismaz attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, kurus ir izdarījis šis pats aizdomās turētais vai apsūdzētais un par kuriem veic vienlaicīgu izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības, jo tie ir neatraujami saistīti ar kriminālprocesu, kas pret minēto personu tika uzsākts pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas.”⁷ Šis apsvēruma ir svarīgs it sevišķi praksē, kad persona, noziedzīgo nodarījumu izdarot, vēl ir nepilngadīga, taču izmeklēšanas gaitā sasniedz pilngadības vecumu. Proti, ES norāda uz to, ka pret personām šādās situācijās būtu ieteicams līdz 21 gada vecumam izturēties joprojām kā pret nepilngadīgām personām jeb attiecināt pret šīm personām tos noteikumus, kuri ir attiecināmi uz nepilngadīgajiem. Raksta autore uzskata, ka, neraugoties uz to, ka direktīvā teiktais ir tikai ieteikums, kā arī uz to, ka tas ir attiecināms uz personām, kuras noziedzīgo nodarījumu paveikušas kā nepilngadīgie, šie noteikumi būtu jāintegrē KPL normās.

2. Īpatnību ieviešana jauniešiem Kriminālprocesa likumā

Šajā nodaļā tiks apskatītas vairākas nepilngadīgo, kuriem ir tiesības uz aizstāvību, īpatnības, kuras būtu nepieciešams saglabāt arī jauniešiem.

Obligātā aizstāvība. Aizstāvis veic aktīvas funkcijas, proti, īsteno personas aizstāvību jeb cenšas panākt labāko risinājumu personai. Nepilngadīgajiem ir noteikta obligātā aizstāvja piedalīšanās kriminālprocesā, jo šīs personas sava brieduma un attīstības ziņā nespēj pietiekami labi īstenot pašas sev aizstāvību. Personas attīstās atšķirīgi, un ir daudzi, kuri pat 25 gadu vecumā joprojām emocionāli un fiziski nav nobrieduši. Lai persona spētu veikt pati savu aizstāvību, ir jāspēj izprast

⁶ ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcija Nr. 40/33. Pieņemta 10.12.1985. [15.12.2022. red.].

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2016/800 par procesuālajām garantijām bērniem, kuri ir aizdomās turētie vai apsūdzētie kriminālprocesā. Pieņemta 11.05.2016. [01.02.2023. red.].

kriminālprocesa pamatus un jāspēj pieņemt sev labākos lēmumus. Rodas jautājums, vai jaunieši spēs atbilst šiem kritērijiem un pieņemt vienpersoniski tādus lēmumus, kas palīdzēs viņiem rast labāko risinājumu kriminālprocesā. Raksta autore iesaka noteikt arī jauniešiem obligāto aizstāvību, lai tiktu labāk īstenotas personas tiesības uz aizstāvību, šādā veidā arī palīdzot jaunām personām turpināt attīstīties pēc iespējas labākā vidē.

Saistībā ar tiesībām uz īpašiem pasākumiem privātās dzīves aizsardzībā, individuālā novērtējuma saņemšanu, tiesībām uz brīvības atņemšanai alternatīvu procesuālo piespiedu līdzekļu primāru piemērošanu un tiesībām uz īpašu apiešanos ar brīvības atņemšanu saistīta piespiedu līdzekļa piemērošanas laikā autore uzsver, ka šīs tiesības būtu nepieciešams saglabāt personām līdz 21 gada vecumam. Šīs tiesības iekļautas KPL ar ES direktīvu 2016/800, kurā ir arī noteikts, ka tiesības, kuras tiek piemērotas nepilngadīgajiem, ir ieteicams piemērot arī personām līdz 21 gada vecumam, ja šī persona noziedzīgo nodarījumu ir paveikusi, vēl esot nepilngadīga. Pamatojoties uz direktīvas ieteikumu, autore iesaka iepriekš minētās tiesības saglabāt arī jauniešiem, jo tas varētu pozitīvi ietekmēt šo personu stāvokli ne vien kriminālprocesa laikā, bet arī pēc procesa, radot labākas izredzes resocializēties un reintegrēties sabiedrībā.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta lēmumu lietā Nr. SKK-0386-13 – uz personu, kura noziedzīgu nodarījumu izdarījusi, būdama nepilngadīga, taču lietas izskatīšanas laikā ir sasniegusi pilngadību, vairs nav attiecināmi noteikumi par kompensācijas subsidiāru atlīdzināšanu cietušajam kopā ar vecākiem.⁸ Lai gan daudzi jaunieši jau strādā un viņiem ir savi pastāvīgi ienākumi, ir arī daudzas personas šajā vecumā, kuras turpina, piemēram, studēt un kurām savu ienākumu nav. Šādās situācijās varētu būt problemātiski šīm personām veikt kompensācijas atlīdzināšanu par nodarīto. Raksta autore ierosina šādu šīs problēmas risinājumu – ja personai ir savi ienākumi vai īpašums, no kura var veikt kompensācijas piedziņu, tad kompensācijas piedziņa tiek veikta no šīs personas naudas līdzekļiem. Ja jaunietim nav tādu līdzekļu, lai tiktu apmaksāta kompensācija cietušajam, tad vainīgā persona subsidiāri ar vecākiem vai personām, kuras viņus aizstāj, veic kompensācijas samaksu. Šis, protams, būtu nepamatots slogs vecākiem, tomēr notiesātā persona joprojām ir šo vecāku bērns, un ar šāda statusa iegūšanu tas nemainās. Vecākiem ir pienākums rūpēties par saviem bērniem un atbalstīt viņus sarežģītās situācijās. Šāds pats atlīdzināšanas princips būtu attiecināms arī uz procesuālajiem izdevumiem.

Pratināšana var būt ļoti garš un nogurdinošs process ne tikai nepilngadīgām, bet arī pilngadību sasniegušām personām, tāpēc pratināšanas ilgums ir ierobežots jau likumā. Ir nepieciešams noteikt, ka jauniešu pratināšanas maksimālais ilgums būtu jāatstāj tāds pats kā nepilngadīgām personām, kas ir sešas stundas, ieskaitot pārtraukumu. Protams, ir nepieciešams arī saglabāt atrunu par pratināšanas ilguma pagarināšanu ar pratināmās personas piekrišanu, tomēr autore uzskata, ka pratināšanas ilgumam, arī to pagarinot, nebūtu jābūt ilgākam kā astoņas stundas, kas ir maksimālais pratināšanas ilgums pilngadīgām personām. Šāds ierobežojuma noteikums, kā arī vecuma ierobežojuma paaugstinājums varētu nākt par labu pratināmajai personai, proti, pratināšana var kaitēt personas psihei un fiziskajai veselībai,

⁸ Augstākās tiesas 17.10.2013. lēmums lietā Nr. SKK-0386-13.

it sevišķi ņemot vērā to, ka persona līdz 21 gada vecumam joprojām nav attīstījusies pilnībā un nav uzskatāma par pieaugušo.

Pratināšanas laikā atbildes uz procesa virzītāja jautājumiem sniegs pratināmā persona, nevis uzticības persona vai pārstāvis, tas nozīmē, ka šo personu mērķis ir drīzāk psiholoģisks atbalsts, nevis aktīvu darbību veikšana pratināšanas laikā. Tā kā daudzas personas joprojām ir emocionāli piesaistītas ģimenei līdz 21 gada vecumam vai pat ilgāk, ir jāapsver doma par regulējuma grozīšanu. Autore izsaka iespēju grozīt pašreizējo regulējumu tā, ka arī jaunieši var pieaicināt vai nu pārstāvi, vai uzticības personu. Šajā gadījumā pārstāvja vai uzticības personas aicināšana procesā nebūtu obligāta, jo persona pēc likuma ir pilngadīga, tomēr, lai radītu pozitīvāku gaisotni un panāktu personas atvēršanos procesa virzītājam, pārstāvja vai uzticības personas pieaicināšana varētu rosināt personas vēlmi būt atklātam. Šis ir jautājums, kuru katrā atsevišķā situācijā būtu ieteicams izvērtēt procesa virzītājam un pieņemt lēmumu, kas varētu būt pozitīvs ne vien pratināmajai personai, bet arī procesam.

Apcietinājums ir viens no drošības līdzekļiem, kas ir uzskatāms par visstingrāko drošības līdzekli. Šā drošības līdzekļa mērķis ir “nodrošināt aizdomās turētā vai apsūdzētā atbilstošu uzvedību procesa laikā”.⁹ Autore uzskata, ka Apcietinājuma likuma 18. panta piektajā un sestajā daļā ir ļoti labi noteikts rīcības plāns, kā rīkoties gadījumos, kad persona, atrodoties apcietinājumā, sasniedz pilngadību. Proti, personas, kuras sasniegušas 18 gadu vecumu, ir iespējams atstāt izmeklēšanas cietumā, kurā ir izvietoti nepilngadīgie, lai nostiprinātu sociālās rehabilitācijas rezultātus un saņemtu vispārējo vai profesionālo izglītību līdz tiesas nolēmuma spēkā stāšanās dienai vai līdz mācību gada beigām. Šajā likumā ir arī noteikts, ka visas tiesības, kuras tiek piemērotas nepilngadīgajiem, tiek attiecinātas arī uz personām līdz 21 gada vecumam, ja tās atrodas izmeklēšanas cietumā, kurā izvietoti nepilngadīgie. Autore uzskata, ka šāds pozitīvi vērstas regulējums saistībā ar nepilngadīgā tiesībām, kuras tiek saglabātas līdz 21 gada vecumam būtu jāievieš arī KPL, it sevišķi redzot to, ka citos likumos šāds regulējums jau pastāv attiecībā uz konkrētām nepilngadīgo īpatnībām.

Saskaņā ar KPL 278. pantu nepilngadīgajiem ir noteikti citi apcietinājuma termiņi nekā pilngadīgām personām. Atgriežoties jau pie iepriekš minētā, ka jauniešiem būtu jāpiemēro brīvības atņemšanas līdzekļi kā galējās nepieciešamības līdzekļi un, tos piemērojot, jāmeklē veidi, kā personu atbrīvot, ir nepieciešams arī apsvērt ideju, ka nepilngadīgajam noteiktie apcietinājuma termiņi būtu jāpiemēro arī jauniešiem. Apcietinājums ir vissmagākais līdzeklis, kuru var piemērot personām, tā piemērošana var visvairāk ietekmēt personu. Kā jau iepriekš minēts, personas attīstās līdz pat 25 gadu vecumam, tāpēc īsāku apcietinājuma termiņu noteikšana personām līdz 21 gada vecumam būtu pozitīvi vērtējama no šo personu attīstības un labklājības viedokļa.

Apskatot arī KPL 244. panta otro daļu, var secināt, ka izmeklēšanas tiesnesim, piemērojot apcietinājumu, ir jāņem vērā personas personība un citi apstākļi, un viens no šiem apstākļiem varētu būt personas vecums. Proti, izmeklēšanas tiesnesim, pēc autoru domām, piemērojot apcietinājumu jauniešiem, būtu jāņem vērā nepilngadīgajam

⁹ Ārija Meikališa. Komentārs Kriminālprocesa likuma 271. pantam. Grām.: Kriminālprocesa likuma komentāri. A daļa (1.–29. nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. Kristīnes Stradas-Rozenbergas zinātniskajā redakcijā. Rīgā: Latvijas Vēstnesis, 2019, 771. lpp.

personām piešķirtās īpatnības, kuras noteiktas KPL 244. panta otrajā prim daļā, un būtu jācenšas izvairīties no tik smaga drošības līdzekļa kā apcietinājums.

Aplūkošana ir viena no izmeklēšanas darbībām, un arī attiecībā uz to nav noteiktas īpatnības saistībā ar nepilngadīgajiem, tāpēc autore izceļ KPL 169. panta otrajā daļā teikto: “Ja aplūkošana saistīta ar aplūkojamās personas ķermeņa atkailināšanu, bet izmeklēšanas darbības izdarītājs ir pretējā dzimuma persona, šo darbību izmeklēšanas darbības veicējs uzdod izdarīt medicīnas speciālistam.” Jebkura nepilngadīgā, neatkarīgi no tā, vai tas ir cietušais vai persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, aplūkošanu veic tā paša dzimuma pārstāvis, ja aplūkošana ir saistīta ar ķermeņa atkailināšanu, izņemot, ja tas ir medicīnas speciālists. Autore uzskata, ka arī medicīnas speciālistam būtu jābūt tā paša dzimuma pārstāvim, lai personai nerastos psiholoģiski paliekošas sekas. Nepilngadīgais, kuram tiks veikta aplūkošana, var neizprast, kādēļ pretējā dzimuma pārstāvis, pat ja tas ir medicīnas speciālists, ir tiesīgs atkailināt personu un aplūkot to. Tas pats varētu tikt attiecināts arī uz jauniešiem. Ideālā pasaulē personai pašai būtu jābūt tiesībām izvēlēties, kura dzimuma pārstāvis būs tiesīgs veikt šīs personas aplūkošanu. Pēc autore domām, personām jebkurā vecumā būtu jādod iespēja pašām norādīt, kura dzimuma pārstāvim tās būs gatavas ļaut veikt aplūkošanu, un it sevišķi tas būtu jāattiecinā uz nepilngadīgajiem un jauniešiem. Šis, protams, ir vērtējams jautājums, jo īsā laika posmā ne vienmēr ir iespējams atrast tādu medicīnas speciālistu, kurš ne tikai atbildīs konkrētajām kvalifikācijas prasībām, lai aplūkotu kādu personu, bet arī aplūkojamās personas dzimuma izvēles prasībām. Autore iesaka noteikt obligātu prasību noskaidrot personas vēlmes par to, kura dzimuma speciālistam tā ļautu veikt aplūkošanu, un noteikt arī nepieciešamību izskaidrot personām, ka īsā laika posmā ne vienmēr ir iespējams šādu speciālistu atrast.

Kopsavilkums

1. Šajā rakstā jēdziens “jaunietis” ir attiecināms uz personām vecumā no 18 līdz 21 gada vecumam. Autore iesaka izveidot jaunu statusu – jaunietis – ar mērķi radīt skaidrību, ka pret personām vecumā no 18 līdz 21 gadam ir nepieciešams izturēties citādāk nekā pret pieaugušajiem, un to var sasniegt, piemērojot jauniešiem vairākas kriminālprocesa īpatnības, kuras ir noteiktas nepilngadīgajiem kā personām, kurām ir tiesības uz aizstāvību.
2. Autore iesaka šādas nepilngadīgo kriminālprocesa īpatnības saglabāt arī jauniešiem: tiesības uz obligātu aizstāvību; tiesības uz īpašiem pasākumiem privātās dzīves aizsardzībā; tiesības uz individuālā novērtējuma saņemšanu; tiesības uz brīvības atņemšanai alternatīvu procesuālo piespiedu līdzekļu piemērošanu; tiesības uz īpašu apiešanos ar brīvības atņemšanu saistīta piespiedu līdzekļa piemērošanas laikā; kompensācijas samaksas veikšana cietušajiem un procesuālo izdevumu samaksas veikšana subsīdiāri ar vecākiem gadījumos, kad jaunietim nav savu ienākumu vai īpašumā mantas, uz kuru vērst piedziņu; noteikt pratināšanas laiku sešas stundas, ieskaitot pārtraukumus (ar personas atļauju pratināšanas laiku ir iespējams pagarināt maksimums līdz astoņām stundām, ieskaitot pārtraukumu); tiesības uz pārstāvi pēc jaunieša vēlmes; tiesības uz uzticības

personu pēc jaunieša vēlmes; nepilngadīgajiem noteiktie apcietinājuma termiņi tiek piemēroti arī jauniešiem

3. Aplūkošana ir viena no kriminālprocesa izmeklēšanas darbībām, kuras laikā persona ir ne tikai emocionāli, bet arī fiziski iesaistīta. Šā iemesla dēļ autore izvirza priekšlikumu personām neatkarīgi no šo personu vecuma pašām ļaut izvēlēties, kura dzimuma pārstāvis, kurš ir medicīnas speciālists, veiks personas aplūkošanu.